

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob sobotah.

Vsem našim cenjenim naročnikom, čitateljem
in tovarišem želimo
vesele velikonočne praznike,
naši mladini pa obilo lepih pirhovi!
UREDNIŠTVO IN UPRAVA.

Vstanimo k novem življenju!

Današnji svet je pokvarjen, kakor še nikoli. Idealizma skoroda ni več. Vseposvoda je zagospodoval izključni materializem. Dandanes so bele vrane tisti, ki se vnamajo za ideale. Zasmejavani so in omalovaževani. Poštenosti se nič več ne ceni. Za naivnega te imajo in v obraz se ti smejejo, če ti je bila dana prilika okoristiti se, pa se je nisi poslužil.

Vse se oklepa močnejšega, četudi je korupten in nasilen. Drug za drugim drve v tabor mogočnejšev in nasilnejšev. Vsak dan je večje število janičarjev.

Kje je dandanes požrtvovalnost? Kdo dela n. pr. za idejo, če v doglednem času nima izgleda na zmago? Kdo posnema Krista, ki se ni oziral na sile sveta, na tedaj gospodujoči razred? Kdo bi dandanes dal življenje za idejo, ki jo smatra za dobro, osrečujočo narod in človeštvo?

Kje je dandanes nesebičnost? Vsak misli le na svoj lastni jaz, na svoj dobrobit. Vse drugo mu je postransko. Kaj če propada narod, glavno je, da živi on in sicer dobro živi. In egoizem naletimo povsod. Egoizem daje pečat današnji dobi, je gonilna sila družbe, ki pa je ne žene navzgor, temveč navzdol, v propad. V zgodovini najdemo več takih primerov. Znana je usoda Jeruzalema.

Velika noč prihaja v tem težkem času kot odrešiteljica. Kako blagodejno bodo vplivali na nas velikonočni zvonovi! Aleluja bo odmevala v naših srcih in jih dvigala iz težkega vsakdanjega življenja. Vsaj za trenutek bo bolje, ker se bodo naše misli oddaljile od sedanjega skvarjenega in krivičnega sveta. Vsaj par dni bomo živeli novo življenje in razmišljali o Kristovem evangeliju. Potem začne zopet staro življenje. Le malokateri se bo poboljšal. Slastem življenja se je težko odreči. In, čeravno je Kristov nauk o bratstvu in ljubezni do bližnjega čudovito lep, ostal bo samo v knjigah in besedah, dokler bo predmet kupčije. Gospodarsko močnejši bo pritiskal še nadalje na svoje podložnike, ki so odvisni od njega, da izžme iz njih zadnjo kapljico krvi. V najvažnejšem trenutku pa, ko bo šlo za odločitev, kdo naj v državi vlada in dela zakone, pa bo s pomočjo istih svojih podložnikov zopet zavladal, ter vstvarjal zakone sebi v korist, proletarijatu v škodo. Sužnji pa bodo naprej hlapčevali in tožili...

Tak je današnji svet.

Marsikdo je vsled tega obupal. Mi ne obupamo, temveč gremo naprej na delo za naše pravo, ki ga je oznanjal Kristus že pred dvatisoč leti, uverjeni, da mora dobra stvar končno zmagati. Izkušnja je med tem časom pokazala, da brez smotrene organizacije vseh tlačnih, brez idealizma voditeljev ne bo zmage človečanske misli, ker se privilegiranci ne bodo samovoljno udali in odrekli svojim udobnostim. Naš končni cilj, za katerega se borimo, je resnično bratstvo, enakost in svoboda. Kristus je na strani zatiranih, ker je sam trpel. On je bil žrtev mogotcev sveta, proti

katerim se borimo socialisti za vpeljava boljše in pravičnejšega družabnega reda, za socializem.

V zadnjem takem boju smo podlegli, ker nismo imeli dovolj sredstev in ker nismo hoteli onečasti svojega prapora, česar pa mase niso znale ceniti. Padli smo tudi zato, ker je bila ideja narodnega socializma radi istih težkoč premalo ukoreninjena v našem ljudstvu. Zato bo treba v bodoče še več požrtvovalnosti, še več nesebičnosti, še več strpljivega, težkega in truda-polnega dela.

Po 18. marcu vstanimo k novemu življenju!

Ali je v Jugoslaviji socializem mrtev?

Vsi kapitalistični listi so z veseljem javili, da je socializem v volitvah podlegel. Malodušni in konjunkturni pristaši socialističnih strank, so ponavljali pisanje kapitalističnih listov in iz marsikaterih ust smo slišali, da ni s socializmom v Jugoslaviji nič.

Je-li resnica, da je socializem v Jugoslaviji podlegel? To vprašanje je pravzaprav odveč, kajti socializem sploh ne more podleči. Bolje je, če se vprašamo, je-li bilo to, kar so uganjale pred volitvami naše socialistične stranke sploh socialistično? Ali se sme imenovati vse to, kar delajo sedaj naše takozvane socialistične stranke sploh socializem? Mirno lahko trdimo, da niti taktika, niti teorija vseh naših socialističnih strank sploh ni socialistična. Ako zasledujemo naše socialno gibanje, naletimo v časopisih naših komunistov in socialnih demokratov na neko zmedenost, ki je jasen dokaz, da voditelji socializma teoretično ne pojmiyo. Često naletimo na razlaganja in trditve, ki so v direktnem nasprotju z vso že dokaj jasno socialistično vedo. V praksi pa zasledujemo znano osebno koristolovstvo takozvanih voditeljev. In drugače tudi ni mogoče! Kdor socializma teoretično ne pozna, je nemogoče, da bi prodril v praksi z idealnim delom.

In posledica vsega tega mora biti polom, tak polom, kakor je bil pri zadnjih skupščinskih volitvah.

Ali je socializem kot tak na tem kaj kriv? Ne! Najboljša stvar mora začasno podleči, ako ima slabe zastopnike. In socializem je imel pri nas skrajno slabe zastopnike. Povsem jasno, ako niti voditelji ne vedo, kaj je socializem, kako naj vedo to široke plasti delovnega ljudstva? Ako si razlagajo voditelji socializem kar tako po svoje, ali se je potem čuditi, da si tudi široke plasti, delovno ljudstvo razlaga socializem po svoje, ter gredo volit klerikalce ali »naprednjake«.

Mi smo sploh »kunštni« ljudje, vse znamo bolje kakor drugi, žalibog, to pa samo — z jezikom. No, in ako smo potem propadli, je bila tega kriva stvar, ki smo jo zastopali, nikdar pa ne mi sami. S takimi ljudmi je silno težko. Naši ljudje najdejo za vse drugo dovolj časa, samo za učenje ne. Najbrže radi tega, ker so že tako »prekunštni«.

Ne, socializem ni propadel, ker ni mogel propasti, propadli so zaenkrat le

zmedeni voditelji, ki so mislili, da so zastopali socializem, ali, kar je mogoče še bolj interesantno, ker bolj vleče, komunizem. In ti zmedeni voditelji še davno niso ne socialisti, pa tudi ne komunisti. le domišljave prazne butice so! Volitve so jim prinesle le zasluženo kazen. Ljudstvo, kateremu niso mogli dati nobenega socializma, ker ga sami niso imeli, jih je postavilo v kot, v prezasluženi pokoj, kamor so že davno spadali.

Ne, socializem pri nas ni mrtev! Le vodstvo morajo prevzeti drugi ljudje, ljudje, ki poznajo socializem, katerim pa je socializem tudi srčna stvar. Edina socialistična stranka, ki ima še idealne voditelje, je Narodno-socialistična stranka. Seveda smo mnjenja, da bo treba napraviti tudi v tej stranki programatične remedure v tem zmislu, da se izvrši prejkomogoče asimilacija na mednarodno pojmovanje, kolikor je to z ozirom na naše razmere sploh mogoče. Narodno-socialistična stranka naj bo oni vir, iz katerega naj se razlije socializem po celi naši državi. Če bo Narodno-socialistična stranka svojo zgodovinsko nalogo pojmla, nam po prihodnjih volitvah ne bo treba več tarnati, da je socializem v Jugoslaviji mrtev. Socializem si bo priboril potem tisto mesto, ki mu gre, tisto mesto, ki ga zavzema že pri drugih narodih, to je: prvo mesto! Na delo, z delom je zmaga gotova, brezdelje prinese gotovo smrt!

Politične vesti.

Končni izid volitev.

Po uradnih podatkih je končni izid skupščinskih volitev sledeči: Mandatov imajo radikali 109, Radić 70, demokrati 52, klerikalci 21, dr. Spaho (Muslimani v Bosni) 18, Džemijet (Muslimani v Macedoniji) 13, zemljoradniki 10, Nemci 8, Bunjevci 3, socialisti 2, dr. Drinković 2, črnogorski avtonomisti 2, srbska stranka 1, Rumuni 1. Vsega skupaj 312. En poslanec bo še izvoljen v ozemlju, ki so ga zapustili Italijani in sicer v Dalmaciji, tako da bo v skupščini 313 poslancev.

Pričakovati je, da se bo ta ali ona mala skupina pridružila kakemu večjemu klubu, tako da bo v skupščini prav malo strank. V prejšnji skupščini so bili Bunjevci z našimi klerikalci v Jugoslovanskem klubu, najbrž pojdejo tudi sedaj skupaj.

Najmočnejša stranka so postali radikali. Pri zadnjih volitvah so jih demokrati nadkrijevali. Tedaj so dobili demokrati 92, radikali 91 poslancev. Topot pa so prišli demokrati na tretje mesto, prekosil jih je celo Radić, ki zavzema s svojimi 70. poslanci drugo mesto. Demokrati so doživeli hud polom, kar je pa pravzaprav umevno, kajti ravno demokratska stranka je s svojo pogubonosno politiko največ pripomogla k temu, da vladajo pri nas tako žalostne razmere.

Veliko zanimanje za volitve v inozemstvu.

Izid skupščinskih volitev je vzbudil v inozemstvu veliko zanimanje. Vsi veliki listi so posvetili našim volitvam daljše članke. Človek se mora kar čuditi, kako dobro je inozemstvo poučeno o naših razmerah. Članki so izšli prvi in drugi dan po volitvah, so bili pisani torej vsi v dotičnih uredništvih in vendar kažejo vsi ti članki dobro umevanje naših notranjih razmer in razumevanje izida volitev. Inozemski listi konstatirajo predvsem zmage raznih plemen in popul polom komunistov, pa tudi socialnih demokratov.

Naš politični položaj, kakor so ga ustvarile volitve.

Kaj sedaj? To vprašanje gre od ust do ust. Skoraj 14 dni je že po voli-

tvah in vendar še danes ne vemo, kakšen upliv bodo imele volitve na naš notranje-politični položaj. Vsi listi ugibljejo semtertje, gotovega ne ve nobeden. Voditelji velikih strank se vozarijo gori in doli, se posvetujejo in se zopet vozijo.

Zaenkrat se suče vse okoli Radića. Pojde Radić v Beograd, ali ne pojde v Beograd? Tisti, ki bi radi, da bi šel doli, pravijo, da pojde. Oni zopet, ki jim je ljubše, da bi ostal doma, trdijo, da Radić ne pojde v Beograd.

V nedeljo je sklical Radić vse svoje poslance v Zagreb. Strašno veliko se je pisalo, kaj vse se bo zgodilo v nedeljo v Zagrebu. Skrbni državotvorci so že teden dni poprej videli revolucijo in neznansko veliko krvi. Prišla je nedelja, Radić se je zaprl s svojimi poslanci tako dobro, da niti najboljši in za državo najskrbnejši nosovi niso zavohali, kje da zboruje Radić s svojimi poslanci. Na večer je bil potem banket. Radić, njegovi poslanci in nekateri dobri prijatelji so dobro pili in jedli in seveda tudi govorili, da je Radić najbolj pameten politik. Danes, ko že cel svet nori, imajo tudi Jugoslovani pravico noreti. No, in ta težko pričakovana nedelja, ki je povzročila toliko skrbi, je mirno minula. Revolucije ni bilo, krvi ni bilo in od Radića se tudi ni nič izvedelo. Ko je napočil ponedeljek, je vedel svet ravno toliko, kakor v soboto pred nedeljo. In sedaj gre znova od ust do ust: kaj bo? Radić je sicer radovedneže potolažil, in jim dejal, da bo že med tednom povedal, kaj bo, vendar bomo najbrže tudi cel teden zastoj čakali.

V Beogradu meša politično kašo ovaj Pašić. Kako jo meša, nihče ne ve. Kako jo bo zmešal, bog ve. Brezdvomno je v tajnih stikih z Radićem, s Korošcem in s Spahom. Ali se mu bo posrečilo, da se zedini s temi vsemi? Ako mu je resno kaj na tem, da bi vladal, kakor žele Slovenci in Hrvati, potem si bodo Pašić, Radić, Korošec in Spaho hitro edini. Potem bomo dobili močno in trajno vlado.

Ako pa mu sporazum ni na srcu, kar je tudi prav lahko mogoče, potem nastopijo že v kratkem prav viharini časi.

Nova skupščina je sklicana za 16. april. Ako se položaj prej ne razjasni, se mora razjasniti ta dan.

Korošec — Radić — Spaho.

Kakor javljajo časopisi, se je dosegel med Radićem, Korošcem in Spahom načelni sporazum. V čem, da ta načelni sporazum obstoji, nam do trenutka, ko to pišemo, ni znano. Vsekakor pa tvorijo te skupine, ki jih zastopajo omenjeni trije politiki, znatno število poslancev. Radićev klub šteje 70 poslancev, Korošček v Bunjevci 24 in Spahov 18, to je skupaj 112 poslancev. Ne le številno je ta skupina močna, po važnosti predstavlja še večjo moč. V teh skupinah so zbrani vsi Hrvati in Slovenci. Ako je Srbom res na državi, kakor to vedno pravijo, potem bodo morali gledati, da pride do sporazuma. Kajti, ako bi se Srbi sedaj sporazumu izognili, potem je jasno, da jim je samo za nadvlado nad Hrvati in Slovenci. V tem slučaju se bojimo, da se bo vnel v naši notranjosti hud boj, ki bo silno škodoval ne le Slovincem in Hrvatom, temveč tudi Srbom.

Kake pojme imajo »mali Morici« okoli »Napreja« o marksizmu?

Naši socialni demokrati in komunisti so razcepljeni na številne stranke, stranice in struje. Vsi pa trdijo, da so marksisti in sicer pravoverni marksisti. O tem, kako pojmi marksizem n. pr. »Napreja«, hočemo podati par primerov. V št. 66 z dne 24. marca t. l. piše v uvodnem članku naslovljenem: »Klerikalizem, socializem in komunizem« med drugim tudi to-le: »Vera v rokah

pravične in odkritosrčne organizacije (v tem slučaju torej cerkve) bi že lahko pred mnogimi stoletji tako močno in odločno uplivala na razvoj človeške družbe, da bi se bil do danes že popolnoma razvil nekak naravni socijalizem. In dalje piše ta list, ki pravi, da zastopa čista marksistična načela: »V načelih in zakonih bi se skoro popolnoma strinjali s cerkvenimi zakoni, razlike so le v tem, da ne maramo nikakih obtežitev svojih čutov s ceremonijami in zunanjoštinami, da zahtevamo točno izvajanje zakonov od vseh, ker pri nas ni »višjih« in nižjih lajkov od Boga posebno poklicanih, dalje, da obračamo pažnjo že temu svetu in ne samo za- služenim plačilom na onem.«

Kakor znano, se je posluževal Marx kaj rad krepkega izrazoslovja. Ko bi še danes živel in čital slovenske soc. dem. in komunistične liste, predvsem pa omenjeni »Naprejek« uvoznik z navedninami stavki, bi rekel čisto gotovo: S takimi idijoti more socijalizem samo propasti. Sicer se pa zdi člankarju samemu, da o marksizmu nima pojma, kajti drugače bi ne napisal sledečega stavka: »Zadnje volitve so nam pokazale, samo s tem pristavkom, da so zares, da smo pri nas še invalid.« Da, invalid samo voditelj!

Nemci v jugosl. parlamentu. Kje je več svobode, v Avstriji ali pri nas? Izid volitev v jug. narodno skupščino, v katero so bili izvoljeni tudi Nemci, je najboljši dokaz, da vlada pri nas popolna enakopravnost državljanov nemške narodnosti s Srbi, Hrvati in Slovenci kot državotvornimi činitelji. Tako se ni postopalo v Avstriji ne poprej, pa tudi ne sedaj v moderni republiki. Koroški Slovenci, čeprav so avtohtono naseljeni in jih je petkrat več kot Nemcev v Sloveniji, nimajo v avstr. državnem zboru nobenega zastopnika. Zakaj ne? Zato, ker je avstrijska vlada, pa čeprav so bili po prevratu v njej močno zastopani socijalni demokrati, vedno stremela za germanizacijo slovenskega življa na Koroškem. Koroški Slovenci imajo sicer volilno pravico, kakor jo imajo Nemci v Jugoslaviji, toda avstrijska vlada si je znala pomagati s tem, da je volilna okrožja tako zaokrožila, da je onemogočena izvolitev slovenskih državnih poslancev. Isto bi bila lahko naredila naša vlada, oziroma parlament, ako bi imela kaj smisla za naša narodna vprašanja. Odgovornost pade na naše demokrate, ki so bili neizprosni zagovorniki sedanjega vojilnega reda. Sedaj se radi izvolitve nemških poslancev vsak dan jeze v svojih

številnih časopisih in mečejo krivdo na druge stranke. Zakaj pa topot niso mislili na to, ko je bil skupščini predložen volilni zakon? Edino naša stranka je potom svojih poslancev opozarjala na to nevarnost. Seveda zaman. Takrat, ko so bili slovenski demokrati še v vladi, te nevarnosti ni bilo. Nastopila je šele s tistim trenutkom, ko so bili slovenski demokrati izrinjeni iz vlade. Pri celi stvari nas tolaži edinole to, da grešnik ni ušel zasluženi kazni. Kakor je demokrate pokopal občinski volilni red v Ljubljani, tako jih je pokopal volilni zakon za narodno skupščino. Če je bil izvoljen Nemec, je to izključna krivda demokratov, za katere delajo sedaj pokoro.

Svetovni pregled.

ČEHOSLOVAŠKA.

Stavka rudarjev v Moravski Ostravi končana. Velika stavka rudarjev v Moravski Ostravi je končana. Med delavci in delodajalci je prišlo do popolnega sporazuma.

Nesporazum v češki narodni soc. stranki. Kakor smo že poročali, je sprejel čehosl. parlament zakon o zaščiti republike. Za zakon so glasovale razen komunistov vse češke stranke, tudi socijaldemokrati in narodni socijalisti. Štirje narodno-socijalistični poslanci pa se niso uklonili sklepu stranke, ter so glasovali proti zakonu o zaščiti države. Stranka je te neubogljive poslance izključila in kongres stranke je izključitev potrdil. Izključeni poslanci bi morali mandate odložiti. Ker pa tega do sedaj niso storili in kakor vse kaže, na to niti ne mislijo, jih stranka toži na izgubo mandatov.

AVSTRIJA.

Stavka poštних uslužbenecv končana. Stavka poštних uslužbenecv se je ta teden končala; začela so se pogajanja, ki pa še niso zaključena.

OGRSKA.

Preobrat v notranji politiki. Zdi se, da pride v ogrski notranji politiki do popolnega preobrata. Do sedaj je vladala skrajna reakcija. Fašisti so imeli glavno besedo. Kdor si je upal ziniti zoper reakcionarno vlado, tega so takoj kaznovali. In čudno, fašisti so delali, kar so hoteli, nikdar ni bil nobeden kaznovan. Čas je pa pokazal, da ta fašistovska moč Ogrski in njeni vladi ni bila v korist. Ogrska krona je začela kmalu hudo padati, ogrsko gospodarstvo močno pe-

šati. Vlada je prišla do spoznanja, da se s fašisti ne da vladati in se je začela odmikati od njih. Začeli so jih zapiravati, ter jim prepovedujejo demonstracije.

Kongres strokovnih organizacij. Te dni se vrši v Budimpešti kongres ogrskih strokovnih organizacij. Na kongresu so zastopane tudi inozemske strokovne organizacije. Iz Jugoslavije sta navzoča Pavičević in Nikolić. Po predloženem letnem poročilu imajo ogrske strokovne organizacije 200.000 članov.

ROMUNIJA.

Izgon škofa. Škof v Temišvaru je izdal pastirski list, v katerem je napadel romunsko vlado. Vlada ga je radi tega postavila pred vojaško sodišče in nato izgnala. Škof je šel na Ogrsko in ustanovil v Szegedu škofovsko stolico. Škof je seveda Madžar, in je kot tak ruval proti rumunski državi.

VZHODNA GALICIJA.

Našim čitateljem bo še v dobrem spominu, da smo pisali pred nekaj mesci, da še ni odločeno, kam bo pripadala Vzhodna Galicija. Sedaj je poslaniška konferenca v Parizu sklenila, da Vzhodno Galicijo spoji s Poljsko, s tem odlokom poslaniške konference seveda prebivalstvo Vzhodne Galicije ni zadovoljno. V Vzhodni Galiciji žive v pretežni večini Rusini, ki žele, da bi država pripadla Rusiji. 18. marca se je zbralo v Lvovu nad 30.000 Rusinov, ki so svečano protestirali proti priključitvi Vzhodne Galicije Poljski. Sklenili so, da ne bodo nikdar pripoznali poljske vlade ter da bodo porabili prvo priliko, da se otresejo poljskega jarma. Enaka protestna zborovanja so se vršila tudi po drugih mestih. Poljska je pograbila veliko tuje zemlje, najbrže ji to ne bo prineslo sreče.

NEMČIJA.

Rovarenje nemških nacionalistov. V Nemčiji vre na vseh koncih in krajih. V zadnji števec »N. P.« smo povedali, da je nemška vlada v zadnjem trenutku preprečila prevrat na Bavarskem. Sedaj pa poročajo listi, da je bil nameravan prevrat tudi na Pruskem. Tudi tukaj se je posrečilo nemški vladi, da je v zadnjem trenutku izvedela za nameravani prevrat in ga preprečila. Zanimivo je, da pripravljajo prevrat ravno tisti ljudje, ki so zaskrivilili sveto vojno, ki so potem vojno zavlačevali in ki so povzročili, da je Nemčija propadla. Ko je bila Nemčija poražena, so ti ljudje bežali na vse strani in se skrili pred razjar-

jenim nemškim narodom. Pozneje, ko se je ljudska jeza podela, so se pritepli zopet na dan, in po malem začeli zopet hujskati in zbirati okrog sebe vse one, ki se jim je pod cesarjem tako dobro godilo. In danes imajo za seboj že ogromne mase. Sedaj bi se radi polastili vlade, poklicati hočejo nazaj cesarja in igrati zopet gospodarje, kakor nekdanj. Na potu pa jim je v prvi vrsti delavstvo, ki je zvesto republiki in demokratičnim načelom, na potu jim je cela socijalistična stranka, ki se je v zadnjih štirih letih razvila v najmočnejšo stranko in h kateri ne pripada le delavstvo, temveč tudi več kot polovica uradništva. Vreči socijalistično stranko, pobiti njene voditelje, to je prvi namen nemških nacionalcev. Izvzeti hočejo na vsak način meščansko vojno. Da še do danes ni prišlo do »domačega klanja«, je krivo to, da voditelj med seboj niso edini. Bivši bavarski prestolonaslednik, princ Ruprecht, bi rad dobil »Veliko Bavarsko«, medtem ko bi general Ludendorff rad celo Nemčijo. Med tema dvema se bije sedaj še hud notranji boj, njuni pristaši se med seboj naravnost sovražijo. Gnezdo zarotnikov je Monakovo. Zanimivo je, da bruhajo ti ljudje ogenj in žveplo na Francoze, pa jemljejo vsi francoski denar, ki ga jim radi dajejo, da razcepijo Nemčijo. Najbrže bomo slišali iz Nemčije še o silno zanimivih dogodkih.

ITALIJA.

Fašisti. Malokaj se čuje iz Italije. Mussoliniju se je posrečilo, da je skoraj popolnoma uničil prostost časopisa. Vendar se še dobe v laških časopisih slike, kako se godi v Italiji. Fašisti divjajo z nemoteno silo naprej. Pobijajo in pretepajo neljube jim ljudi, kakor se jim ljubi. V cestnih jarkih, v mestnih ulicah, po vaseh, povsod, povsod najdejo dan na dan mrtvece, žrtve fašistov.

ANGLIJA.

Kapitalizem na zatožni klopi. V angleškem parlamentu je stavil poslanec »Delavske stranke« Snowden po dialogu svoje stranke sledeči predlog: »V očigled temu, da je kapitalistični sistem dokazal, da je nezmožen vporabiti in razviti naravne pomožne vire in produktivne moči ter preskrbeti človeštvu primerno življenje, in v očigled temu, da leži vzrok te pomote v tem, da so sredstva produkcije in razdelitve v zasebnem imetju in pod zasebno kontrolo, naj sklene parlament zakon, s pomočjo katerega bo mogoče polagoma odpra-

F. A. Mignet:

II. nadalj.

Zgodovina francoske revolucije.

1789—1814.

Od 5. maja do noči 4. avgusta 1789.

Neckerjev odhod, ki je povzročil v glavnem mestu upor, je izzval tudi v Versaillesu in v narodni skupščini velik učinek. Strmenje in nevolja sta bila enako velika. Poslanci so se podali zgodaj zjutraj v posvetovalnico; bili so mrki, toda njihova žalost je izvirala bolj iz ogorčenja kot iz potrnosti. Mounier (Munjé) povzame besedo in naznani, da so bili ljudstvu priljubljeni ministri odpuščeni, ter imenovani drugi. Nato predlaga, da se kralj z dopisom pozove, naj zopet vpokliče odstavljene ministre, da se ga opozori na nevarnost, ki jo povzročajo nasilne odredbe, in pa na nesrečo, ki bi nastala, če se posluži vojaštva, ter da mu skupščina izjavi, da se svečano protivi brezčasnemu državnemu bankrotu. Pri teh besedah prične zbornica ploskati in pritrjevalno vzklikati. Sedaj vstane Neckerjev prijatelj, Lally-Tollendal in prosi za besedo. V dolgem govoru hvali ministra. Zbornica ga posluša s sočutjem; govornikova žalost se družijo z javno žalostjo, Neckerjeva usoda je usoda domovine. Celo plemstvo se pridruži tretjemu stanu, bodisi da je smatralo nevarnost za skupno, bodisi, da se je balo nakopati si isto grajo, ki jo je zaslužil dvor, če ne bi njegovo postopanje samo grajalo, bodisi da je vplivalo nanj obče duševno razpoloženje.

Grof Virien, zastopnik plemstva, se oglasi: »Zbrali smo se radi ustave,

dajmo torej državi ustavo! Združimo se med seboj tesneje; obnovimo, potrdimo, posvetimo slavne sklepe od 17. junija; pridružimo se znamenitim ukrepom od 20. junija! Prisezimo vsi, da, vsi, vsi stanovi skupno, da ostanemo zvesti tem krasnim sklepom, ki morejo edini sedaj rešiti kraljestvo!« Ustavo bomo dali, pristavi vojvoda la Rochefoucauld, »ali pa sploh ne maramo več živeti.« Soglasje pa je bilo še bolj enodušno, ko je skupščina izvedela o pariškem uporu, o prestopkih, do katerih je privedel upor, o tem, kako so pogorele carinske postaje, kako so se zbrali volilci na magistratu, kaka zmeda vlada v mestu in v kaki nevarnosti se nahajajo meščani, da jih namreč napade vojaštvo ali pa, da se med seboj podavijo. V dvorani se je čul en glas: »Spomin na naš razdor naj ugasne, združimo svoje moči v prid in blagor domovine!« Takoj odpošljejo h kralju deputacijo, obstoječo iz 80 članov, med katerimi so se nahajali vsi pariški poslanci. Vienneski nadškof, skupščinski predsednik, jo je vodil. Imela je nalogo opozoriti kralja na nevarnosti, ki so pretile glavnemu mestu in kraljestvu, potem na potrebo odtegniti vojaštvo, ter varnost mesta poveriti meščanski brambi. Za slučaj, da pristane kralj na te prošnje, je bilo določeno, da odide takoj deputacija v Pariz, ter tam naznani pomirljive vesti. Deputacija pa se je vrnila kmalu z manj zadovoljivim odgovorom.

Skupščina je sedaj uvidela, da se sme samo nase zanesti in da ni mogoče omajati nakan dvora. Niti oddaleka ji ni upadel pogum, le še močnejšo se je čutila. Takoj je sklenila enoglasno, da so za vse odgovorni seda-

nji ministri in kraljevi svetovalci kate-regakoli čina in stanu si že bodo; Neckerju in drugim ministrom, ki so padli v nemilost, je izrekla sočalje; izjavila je, da ne bo prenehala siliti v to, da se odstranijo čete, ter ustanovi meščanska bramba; vstrajala je tudi pri vseh svojih prejšnjih sklepih.

Po teh ukrepih, je odredila skupščina še nekaj, kar je bilo ravno tako važno: v bojazni, da ne bi ponoči zaprli zbornice z vojaško silo in s tem skupščino onemogočili, se je proglasila do nadaljnjega za permanentno ter je določila, da se bo del poslancev celo noč posvetoval, drugi del pa jih bo zgodaj zjutraj zamenil. Da se vienneskemu nadškofu prihrani napor neprestanega predsedstva, izvolijo podpredsednika, ki ga nadomestuje v teh izvenrednih časih. Izbran je bil Lafayette, ki je predsedoval nočni seji. Vršila se je brez posvetovanja; poslanci so molče in mirno, toda dobro razpoloženi obsedeli na sedežih. S temi svojimi predlogi, s temi sklepi, s tem edinstvenim prevdankom in neomajnim obnašanjem se je skupščina povzpnila vedno bolj k odvrčanju rastočih nevarnosti in na višino svoje-ga smotra.

V Parizu je prišel upor 13. v enakomernejši tok. Že zjutraj se je zbralo ljudstvo pred mestno hišo; zvonil je zvon na magistratu in po vseh cerkvah; bobnarji so hodili po ulicah in klicali meščane. Zbirali so se na javnih prostorih; tvorile so se čete pod imenom prostovoljcev iz Palače Royal, iz Tuilerij, Bazoche, Arquebuse. Okraji so se zbrali; vsak je določil po 200 mož v svojo obrambo. Samo orožja ni bilo. Iskali so ga povsod, kjer so ga

upali najti; polastili so se najprej tega, ki so ga našli pri orožarjih in puškarjih, ter jim izstavili prejemna potrdila. Zahtevali so orožje na magistratu; volilci, ki so bili še vedno skupaj, so zastoj odgovarjali, da ga nimajo; po vsej sili ga je ljudstvo hotelo imeti. Takoj so poklicali župana in predstojnika trgovcev, gospoda Flesselles-a, ki je edini vedel za zalogo orožja v glavnem mestu in čegar navzočnost bi mogla radi njegovega ugleda med ljudstvom mnogo koristiti. Prišel je pozdravljen od množice: »Prijetelji moji,« je dejal, »vaš oče sem, zadovoljni boste.« Vpostavili so permanenten odsek na magistratu, ki je imel skrbeti za občo blaginjo.

O istem času se je raznesla vest, da so oplenili hišo lazarislov, v kateri je bilo mnogo žita, da so udrli v kraljevo shrambo in odnesli staro orožje in da so oplenili prodajalne puškarjev. Bati se je bilo največjih prestopkov od strani množice; bila je razkačena in izpuščena in zdelo se je težko, jo zopet ukrotiti. Toda izgledala je navdušena in nesebična. Razorožila je sama dvomljive ljudi; žito, ki so ga našli pri lazarislov, so spravili v tržnico; po hišah niso več plenili; vozove, ki so bili obloženi z živili, pohištvo in posodo, so ustavili pri mestnih vratih in vse odpeljali na Grève-trg, ki je bil izpremenjen v ogromno skladišče. Množica je tu naraščala vsak trenutek, ter neprestano kričala: Orožje! Bilo je prilično ob eni popoldne. Predstojnik trgovcev je naznanil skorajšnji dohod 12.000 pušk iz tovarne v Charleville, katerim bo sledilo v kratkem še 30.000.

viti kapitalistični sistem in namesto njega uvesti socialni in industrijalni red, ki naj bo zgrajen na skupnem lastništvu in demokratični kontroli sredstev produkcije in razdelitve.

V svojem govoru, v katerem je dokazoval svoj predlog, je rekel Snowden, da je »Delavska stranka« stavila ta predlog zato, da izzove vse one, ki podpirajo in zagovarjajo kapitalistični sistem. Vendar je prišel čas, da uvidi tudi vlada, kako nujna potreba je, da se o škodljivosti in nezmožnosti kapitalizma razgovarja tudi v parlamentu. Snowden je dokazal, kako škodljiv je kapitalistični družabni red, ki izključuje vsako pomoč človeštvu. Na Angleskem n. pr. poseduje 2 in pol odstotka prebivalstva 88 odstotkov narodnega premoženja. Tako daleč je privedel razmere današnji kapitalistični družabni red, da ljudem ne more dati niti prilike zaslužiti več. Milijone ljudi je brez dela. Povsem se je dokazalo, da je zasebno podjetništvo popolnoma bankrotno.

»Usoda, ki bo zadela moj predlog,« je Snowden končal svoj govor, »ni toliko pomena. Naša stranka bo delala naprej, v svesti si — kakor je Gladstone rekel — da stoje velike moči, ki ženo človeštvo naprej, z vso svojo silo in veličino na njeni strani. »Delavska stranka« bo storila vse, da spravi svoj trud v soglasje z razvojem. »Delavska stranka« veruje neomajno, da bo prišel dan, ki bo zadostil častihlepu in žilavosti, ne po višini plače, temveč po važnosti službe, izvršene človeški družbi.

KITAJSKA.

Kitajska je tudi ena izmed »modernih« držav. Moderna je namreč samo v tem smislu, kakor marsikatera druga v Evropi. Kitajska ima seveda tudi pri vseh drugih modernih državah svoje poslanike. Sedaj so pa vsi ti poslaniki podali ostavko, ker jim »moderna« Kitajska že šest mesecev ni izplačala plač.

Kdor somišljenik NSS, ta naročnik „Nove Pravde“!

Poročila z dežele.

Dobrava pri Jesenicah. »Naprej« št. 65, z dne 32. marca t. l. se me je nekoliko privoščil in mu moram zato primerno odgovoriti. Če govori g. Jensterle o kulturi, naj bi predvsem pomedel pred svojim pragom in šele potem naj bi o drugih pisal. Da je vse resnično, kar je dopisnik napisal, potrjuje že to, da sem že preko dve leti član NSZ, ne pa vstopil ravno tako »pred kratkim časom«. Zakaj sem zapustil kovinarsko organizacijo, raje molčim, da ne bi koga glava bolela. Sem in ostanem velik prijatelj dobrih in treznih delavcev, osebam alà Jensterle pa ne morem biti prijatelj, ker tega ne zaslužijo. Kar se pijače tiče, rad potrdim, da je Jensterle sovražnik alkohola. Zato pa je prepogosto po pol ure prepozno prihajal na delo, ker je od samega razmišljanja o uničevanju alkohola — hladil zjutraj pol ure glavo na svežem zraku. Gospod Jensterle, pa lagati tudi znate, če trdite, da so trije naši člani pri organizaciji le radi lastnih žepov. Poglejte raje v svoje vrste in ogibajte se neresnice. Vaših 6 moč pod sejalnico ste pa gotovo videli v času, ko ste se borili proti alkoholu, ker smo sicer vedno vsi videli le 3 in pa 2 fantiča, ki sta pomagala. Toliko v odgovor, g. Jensterle! Če ni dovolj, pa še toliko, da vas bo glava bolela, zato mirujte! — Ivan Artnik.

Iz Savinjske doline. Pred dnevi sem imel priliko prehoditi pot iz Celja skozi Zalec v Št. Pavel. Dolga pot se mi je zdela kaj kratka, ker sem se mimo grede izvrstno zabaval. In kako se ne bi! Vsak brzojavni drog me je prepričeval, da je edino Novačanova republika zveličavna za Slovence in da naj volijo zato vsi Novačani. Pa komaj sem se zamislil v lepo republikansko življenje, me je dr. Korošec vabil, naj grem v boj za avtonomijo klerikalne gospode, ker se nam bo potem cedilo mleko in med. Sedaj se pa res nisem vedel več odločiti, za to ali za ono. Pa sem zagledal širokoustne samostojneže, ki me vabijo, naj po-

magam utrditi kmetijski stan, da nam bo na tej zemlji dobro. No, za samostojne si nisem toliko belil glave, saj so postali slabostojni. Edino, kar me je še vleklo, je bila Radičeva republika in pa radikalski centralizem. Oba sta obljubila še boljša nebesa kot Korošec in Novačan. Pa sem se zamislil in pomiloval ves ubogi narod, ki ima izbirati toliko dobro, ki ga bodo tako zmešale, da bo pograbil najslabšo. Celo pot sem bral same ponudbe za republiko, centralizem, velekmietje itd. pri tem sem pa štel letake in plakate in se trdno odločil, da volim tistega, ki je več nalepil, češ; ta mora imeti tudi kaj pod palcem. Ko sem pa dospel v Št. Pavel, so me prijatelji zbudili iz sanj in s strahom sem spoznal, da je vse prepozno. Volitve so končane. Kakor sem mislil tako je bilo. Izbralo je ljudstvo dolgo in izbralo najbolje — v nasprotnem smislu. Ta dan sem pa imel še to srečo, da sem videl celo Njega, ki je obljubil raj na zemlji — videl sem dr. Korošca in srečen sem bil, da nisem glasoval za njega. Drugič bi bilo dobro, da dobimo pri volitvah vsak vsaj po pet kroglic, da bo odločitev lažja. — Če kdo želi zabave, naj napravi tak izprehod, in dobil bo lepo sliko o naši presrečni Jugoslaviji. Kdo ve, kaj jo še vse čaka! — Potnik.

Št. Pavel-Prebold. Že zadnjič smo pisali, da so pri nas neki užaljeni samoljubni skušali ustanoviti klerikalno strokovno organizacijo, kar se jim je pa popolnoma ponesrečilo. To je dokazal sestanek, ki smo ga imeli na cvetno nedeljo. Za ta dan je Narodno-socialna Zveza sklicala članski sestanek, katerega se je udeležilo veliko število delavcev. Na sestanku so prišli tudi trije odborniki »Jugoslovanske strokovne zveze« in njihov tajnik. Na sestanku je poročal strokovni tajnik iz Ljubljane, ki je v poljudnih besedah označil škodljivo početje nekaterih razdiralcev, ki sejejo razdor med delavstvo. Tudi je odkril razne nečedne metode, s katerimi je operirala nova organizacija med delavstvom. Tajnik »Jugoslovanske strokovne zveze« je skušal sicer svoje odbornike nekako izmazati, kar se mu pa ni posrečilo. Vse mahinacije teh razdiralcev so bile razkrinkane in so bili odborniki klerikalne organizacije postavljeni na sramotni oder. Celo sicer tako korajžni predsednik je izgubil korajžo in lepo skesano molčal. Neki odbornik je bil pa hrabrejši in je pred resnico — zbežal, odstranil se je med sestankom. Tako so ti razdiralci pokazali, da znajo, če treba, biti tudi — zajci. Na sestanku se je sklenilo, da se v najkrajšem času izvedejo volitve zapornikov, ki bodo jasno in odločno povedale, da stoji vse tkalniško delavstvo za Narodno-socialno zvezo. Sestanek je uspel nepričakovano dobro in so vsi člani NSZ pokazali »moč discipline in zavednosti. Jugoslovanski strokovni zvezi je v Št. Pavlu s tem sestankom odklenkalo. Razdiralci močnih organizacij so dobili zaslužen lekcijo in jih bo menda tudi spametovala. Delavstvo pa naj se ne pusti begati in naj kar najodločneje obračuna s svojimi škodljivci. Živela enotnost naših vrst, živela NSZ!

Strokovni vestnik.

Iz vrst stavbinskih delavcev. Lepi dnevi so nastopili, z njimi bo pričela gradbena sezija. Ljubljana bo v par letih dobila nove lice, lice mesta, ki se spopolnjuje. Kot gobe bodo rasle nove stavbe, ki jih postavljamo mi, stavbinski delavci. In v teh stavbah bo dobilo zopet na stotine brezstanovalec svoje domače ognjišče. Blizamo se torej delu in novemu trpljenju. Blizamo se novemu boju za svoj vsakdanji kruh. Pred časom se je sklenila nekaka koalicija, ki ima predložiti podjetnikom zahteve stavbinskih delavcev. O tej koaliciji sedaj malo ali celo nič ne slišimo in sploh ne vemo, so li naše zahteve predložene ali ne. Bojimo se namreč, da ne bi zopet zamudili in se pogajali s podjetniki ob koncu sezijske. Pozivamo vse koalirane organizacije stavbinskih delavcev, da podvzamejo korake v našo korist. Za dobro delo naj dobimo tudi dobro plačilo, nič drugega ne želimo.

Naročniki, plačujte naročnino točno!

Mladinski vestnik.

R. Šimnovec.

Orjuna in narodno socialistična mladina.

Vedno se piše, kritizira in z druge strani v raznih listih zopet odobrava pokret nacionalizma, ki se organizira v takozvani »Orjuna«. Potrebno je, da tudi mi zavzamemo jasno stališče napram tej organizaciji, to pa radi tega, ker je tudi že precej naše mladine organizirane v »Orjuna«. To bi bila sicer dolžnost Narodno-socialistične stranke, toda naj mi merodajne osebe oprostite, če izrazim jaz, kot član Jug. nar. socij. mladine, svoje mnenje.

Org. jugoslov. nacionalistov ima v svojem programu tri važne točke, na katere se opira. Te so: edinstvena država, dinastija Karadjordjevičev ter boj proti zunanjim in notranjim sovražnikom naše države. To so točke, ki jih mora vsak narodno čuteči človek podpisati z obema rokama. Toda oglejmo si organizacijo s socialističnega stališča! Tukaj se ideje križajo. Kot nacionalisti moramo podpirati vsako nacionalno gibanje, toda le toliko časa, dokler se to ujema z našim socializmom. Kot socialisti pa moramo pobijati vsak teror, pa naj prihaja od leve ali desne. Tako pridemo do zaključka, da mi ne spadamo v organizacijo, katera pa nam kot takim sicer ni nesimpatična.

Naša mladina, ki je pri nas organizirana, naj si predvsem zapomni, da so bili naši somišljeniki, ko se je gradila naša Jugoslavija, vsi na mestu in so pomagali graditi naš skupni dom. In naša dolžnost je, da to pridobitev tudi čuvamo, ne da bi bili organizirani v Orjuna. Mi moramo naše pridobljene pravice braniti, kadar je treba, da jih branimo.

Hočemo in bomo vedno zahtevali naše neosvobojeno Primorje, našo Koroško! In vedno in povsod bomo javno manifestirali za te kraje. Na Koroškem je tekla zibelka slovenstva, v našem Primorju pa zibelka narodnega socializma. Oboje hočemo, oboje je naše! —

Mi ne maramo italijanskega fašizma! Nismo se strinjali s požigom Narodnega doma v Trstu in drugod in se tudi ne strinjamo, da bi se pri nas uvedla ta praksa. Pokazati moramo, da stojimo visoko nad 2000 letno italijansko kulturo.

Naša mladina ne sme zaiti na pota poulčnega pretepanjanja, ker se to z našim programom nikakor ne strinja. Grajali smo barbarstvo v Italiji. Sreče se nam je krčilo od jeze ob vsaki novici, ki je prišla preko meje, toda, če bomo reagirali s podobnimi napadi tukaj, našega tužnega Primorja s tem ne bomo nikdar rešili. Mi hočemo in moramo našo mladino kulturno dvigniti, jo izobraziti v delu in ji dati vsako kulturno in moralno pomoč. In če bomo napravili vsak svojo dolžnost, ne bomo imeli nobenih notranjih sovražnikov, ki bi hoteli razdirati naš dom! S palicami in revolverji se ljudstvo ne vzgaja, treba je med narod z ljubeznijo in — knjigami. (Dalje prihodnjik.)

»Mladost« se udeleži na velikonočni pondeljek izleta v Litijo, kjer se vrši ustanovni zbor »Bratstva«. Vsi člani so naprošeni, da se izleta sigurno udeležijo. — Predsednik.

»Mladost« priredi 8. aprila svoj prvi pešizlet čez Golovec na Skofeljo. Zbirališče ob poldnev pop. pri Sv. Jakobu. Bratje in sestre, udeležite se izleta polnoštevno!

Za športni odsek »Mladosti« so nabrali: Josip Furlan 209 Din., Filip Punčoh 180 Din., Vi. Počkaj 15 Din., Šimnovec Rudolf 56 Din. Skupaj 460 Din. Bratje posnemajte!

Za »Bratstvo« v Zagorju so darovali: po 100 Din. gg. dr. Tomo Zarnik, Ivan Bilrola; 40 Din. ing. Franc Heutman; po 20 Din. Riko Mihelčič, Rančigaj Robert; po 10 Din. Keršnik Franc, Jesenšek Vekoslav, Suligoi Beno, Kamenšek Miro, Kiefer Franc, Polc Martin, Kozjak Franc, Pelko Matija, Brvar Lavoslav, Pokorny Ivan, Derkovič Stefan, Jan Anica, Černe Berta, Müller Viktor, Hočevan Antonija, Derenda Martin, Birola Gvido, Zupanič Jože, Weinberger Mirko; po 5 Din. Korbar, Wake Rudolf, Kreutzer Jože, Kerenčič Franc, Košenina Miha, Kos Ivan, Ranar Amalija, Terpotič Jurij, Čuk Franjo, Moser Oto, Moder Justina, Narad Jože, Drgan Lavoslav, po 3 Din. Korat Ladislav, Boželj Alojzij; 2,50 Din. Košir Stefan; 2 Din. nefimenovan; 1,25 Din. Vodišek Alojz. Skupaj 541,75 Din. Darovalcem iskrena hvala. — Posnemajte!

— Čevlje kupujte od domačih tovarn tvrde Peter Kozina et Ko., z znamko Pečko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Tedenske novice.

Vse cenjene naročnike opozarjamo na »Listnico uprave«.

Seja izvrševalnega odbora NSS se vrši v soboto 7. aprila t. l. v Ljubljani. Udeležijo se je delegati vseh krajevnih organizacij. V nedeljo 8. aprila se pa vrši seja širšega izvrševalnega odbora. Za obe seji bodo krajevne organizacije prejele vabila. Krajevne organizacije naj sigurno odpošljejo svoje delegate.

Brivec Novak v Mariboru. Kakor nam poroča naša mariborska krajevna organizacija, je brivec Novak, ki se je izneveril našemu programu s tem, da je med volitvami agitiral za dr. Kukovca, vendarle odložil svoj mandat v občinskem svetu mariborskem. Ko ga je krajevna organizacija v to pozvala pred volitvami, se pozivu ni hotel pokoriti, pač pa je vprašal občinski svet, če to lahko stori. Demokrati in soc. demokrati so mu svetovali, da naj še naprej ostane v občinskem svetu in naj se ne pokori zahtevi stranke, od katere je sprejel mandat. Pri tem je tudi ostalo. Če bi dr. Kukovec pri volitvah ne bil propadel, bi brivec Novak še nadalje ostal občinski svetovalec. Iztresnil ga je šele poraz dr. Kukovca. Za nas je Novak mrtev, ker se je v najtežjem času izneveril stranki ter šel v nasprotni tabor. Na tem tudi njegovo pismo, ki ga je poslal naši krajevni organizaciji v Mariboru, s katerim hoče opravičiti svoje postopanje, ničesar ne more izpremeniti. Uvrščen je v isto vrsto kakor Nachtigall, Miha Koren, Verlič itd.

Demokratska stranka in uradništvo.

Mariborski »Tabor« je očital uradništvu, da je volilo SLS ter mu dal vedeti, da naj naprej išče tudi zaščite samo pri SLS. Na ta napad je demokratsko uradništvo odgovorilo s tem, da je začelo trumoma prestopati v radikalno stranko. »Tabor« sedaj popravlja. Pravi, da se je dotična notica vrnila v list brez vednosti uradništva. Razumemo! Ako bi bilo to prvič, bi verjeli. V podobnem tonu pa je »Tabor« že večkrat pisal in celo s podpisom samega velikega župana dr. Kukovca. Tudi mi mislimo, da uradništvo, ki je ostalo zvesto demokratski stranki in je volilo kljub temu, da je bilo od demokratov celi dve leti tepeno, očitanj »Tabora« res ni zaslužilo.

»Svoji k svojim.« V znak protesta proti izvolitvi nemškega poslanca se je ustanovil v Celju odbor narodnih Slovencev, ki bo imel namen organizirati vse narodne Slovence v svrhu bojkota nemških trgovin. Nam se zdi zadeva pametna. Vendar pa bi radi opozorili na nekaj, česar se ne bi smelo prezreti. Slovenski trgovci se morajo namreč prizadevati, da postrežba v njihovih trgovinah ne bo slabša kakor je v nemških. Dejstvo je namreč, da so nekateri Slovenci samo iz tega razloga zahajali v nemške trgovine. Slovenski trgovci naj se uče solidnosti od nemških. Pa tudi v priljubljenosti jim ne smejo zaostajati. V tem pogledu se večkrat slišijo pritožbe. Naše stališče je sledeče: Če je blago iste cene in kakovosti, naj zahajajo Slovenci brezpogojno v slovenske trgovine. To jim nalaga njihova narodna dolžnost! Ako pa je pri slovenskih trgovcih blago dražje, oz. slabše kakovosti, potem se nikakor ne sme zametiti slovenskemu odjemalcu, posebno če je revež, da gre svoje potrebščine kupovat tje, kjer jih boljše kupi. Ako mislijo imovitejši Slovenci drugače postopati, o čemer dvomimo, je to njihova stvar. Revež pa se je naveličal radi narodnosti več plačevati. Tisti slovenski trgovci, ki se jih ta kritika tiče, naj se poboljšajo, ako nočejo, da začnemo objavljati tozadevna pisma, ki govorijo o razlikah v cenah.

Ali je naše gmočno stanje res dobro?

Glasilo jugoslovanskih nacionalistov »Orjuna« je v svojem zadnjem uvodniku poročalo o volitvah in pri tem ugotovilo, da izid volitev dokazuje, da gmočno ljudje ne stoji slabo, ker socialna vprašanja to pot niso stala v ospredju, pač pa plemenska in verska. Mi k temu pripominjamo, da bodo tako mislili tudi ministri v Beogradu, zato bodo v bodočih letih tako gospodarili, da bo delovno ljudstvo hočeš nočeš primorano dati slovo kapitalističnim strankam in njihovim geslom ter voliti prihodnjik socialistično.

Ubijaj ali ne ubijaj? Tovariš urednik je gotovo debelo pogledal ta čudni naslov in tudi čitatelji se bodo temu čudili. Ta naslov pa je namenjen nekemu patru, ki je o priliki misijona v Št. Pavlu pridigoval o grehih jezika. Vem, da stoji v božjih zapovedih »ne ubijaj« in to so zapovedi, ki jih je sam Bog razodel ljudem. Pater je pa v pridigi povedal tudi to, da je Bog zaukazal ljudem »ubijajte«. To se je zgodilo v onih časih, ko je bilo bogoskrunstvo kaznjivo. In ko so nekega bogokletneža zaprli, se je velikemu du-

hovnu prikazal sam Bog in mu zaukazal grešnika do smrti kamenjati. Kaj čudno se sliši, da bi bil Bog imel dva nazora in dal dve tako nasprotujoči si zapovedi. Sem lajik, in se ne pečam z verskimi vprašanji, rad bi pa le vedel, če velja božja zapoved »ne ubijaj« ali »ubijaj«. Pater je vsaj pustil na vse vernike utis, da je treba »bogokletneže« pokončavati, ker je to bogu dopadljivo delo. Tovariš urednik! Morda bo le koristilo, če to uvrstite v list, da dobimo od kompetentne strani odgovor in da bomo vedeli, če je pravilno propovedovati ljudem o nasprotujočih si božjih zapovedih. — Sadove take verske vzgoje pa smo že imeli priliko izkušati.

Za volilne upravičence objavlja ljubljanski magistrat: Volilci, ki so mnenja, da so upravičeni biti vpisani v volilnih imenikih, pa zadnjič niso bili, se pozivljajo, da se čimprej zglase s policijsko zglasnico v mestnem popisovalnem uradu. Istotam se je javiti tudi vsem onim volilcem, ki so volili na nepravem volišču, to je na volišču, ki pravzaprav ne odgovarja njihovemu stanovanju. Če vsakdo stori pravočasno svojo dolžnost, ne bo ne pomoč, ne kasnejšega zabavljanja.

Vesele in srečne velikonočne praznike žele vsem znancem in prijateljem slovenski orožniki v Črni gori! — Podn. Fr. Bučinek in kaplari Fr. Voljč, Jurij Uršnik, Alojz Medved, Jožef Mejač ter Andrej Klede.

Slovenski fantje 2. čete, 2. bataljona, 13 pešpuka »Hajduk-Veljka« v Zeleniki, Dalm. voščijo vsem znancem in čitateljem »Nove Prave« posebno pa slovenskim dekletom **vesele in srečne velikonočne praznike!** — Rudi Drolc, Joško Jesih, Fr. Urančič, Joško Šumber — vsi iz Zagorja; Fr. Cene iz Motnika; Minko Šmidt iz Slovenjgradca; Edvin Rozman iz Mislinj; Fr. Satler iz Zid. mosta, Fr. Vrhovnik iz Slov. Bistrice; Rudolf Roglič iz Loke pri Zagorju ob Savi. — Op. ured.: Našim fantom v sinji Dalmaciji vesele velikonočne praznike in na skorajšnje svidenje! Zdravi in — ne zabite nas!

Obešen je bil v ponedeljek, 26. marca ob 7. uri na dvorišču okrožnega sodišča v Mariboru morilec Andrej Lichtenwallner. Justifikacijo je izvršil rabelj Florijan Mauz-

ner s še enim pomočnikom. Delinkvent ni kazal nikakega kesanja. — Čevljar Lichtenwallner je l. 1915 iz zasede ustrelil viničarja Pintariča, ker je bil mnenja, da hujška Pintaričeva družina proti njemu. Obsojen je bil le radi hudodelstva uboja na 5 let težke ječe. Medtem ko je sedel v ječi, mu je umrla doma žena, ki je bila že od leta 1920 ločena od njega, ker jo je neusmiljeno mučil in trpinčil. Ko je zapustil kaznilnico, je kmalu poročil vdovo Matildo Zorec, ki pa tudi ni mogla strpeti pri njem in je vložila tožbo za ločitev zakona. Ker jo je vedno trpinčil in grozil, je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe. Zakon je bil ločen, ravno ko je Lichtenwallner prestal kazen. Kljub temu se je vrnil k svoji ženi, ki je morala poklicati na pomoč sodnega eksekutorja, da ga je odstranil. Toda vrnil se je zopet in zadalil ženo, ki je zvečer prišla v hišo. Nato je sam javil orožnikom: »Konec je, svojo ženo sem zadavil.«

Črnc keze. V zadnjih dneh so se pripetili v Zagrebu trije slučaji črnih koz. Bo-lezen se je baje zanesla iz Ogulina.

Kaj so dosegli avstrijski poštni uslužbenci s svojo pasivno resistenco? Kakor znano, so imeli do predkratkim poštini uslužbenci na železnica režijske cene. To predpravo so jim hoteli odvzeti. Zato so šli zanjo v boj. Po najnovejših poročilih so se sedaj pogodili sledeče: Vsak nameščenec dobi stalno izkaznico za polovične vožnje. Družinski člani dobe na leto enkrat nakaznico za polovično vožnjo. Ambulančno osobe dobi na leto štirikrat, drugi poštni uslužbenci po dvakrat vozne listke za 30 odstotkov normalne cene. Razun tega dobe družinski člani po eno 30 odstotno vozovnico za dopust. Priznala se jim je tudi sodločba v vseh tozadevnih vprašanjih.

Svojo prostost je prodal za 1 l vina. — V Parizu je hotela policija ponoči aretirati v njegovem stanovanju delavca, ki je v pijanosti streljal na žensko, s katero je živel. Delavec pa se je zabarikadiral v svojem stanovanju ter streljal na stražnike. K sreči ni bil nikdo zadet. Sklenili so torej oblegati ga do zore in ga potem s pomočjo plinov pregnati iz skrivališča. Toda možakar ni čakal tako dolgo. Ob štirih zjutraj je odprl

nekoliko vrata ter videl stražnike skrite za jeklenimi ploščami. Ko ga zadnjič pozovejo, naj se preda, jim to obljubi pod pogojem, da dobi — liter belega vina. Ko je dobil od poveljnika to zagotovilo, se je dal mirno odvesti.

Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik »KARO-čevljev«, ki je opremljen z vsemi zelo praktičnimi pripomočki za odmerjenje noge. Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19 telefon 157. (84)

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljena vnanjščina? Vse to si lahko prilhanite in zabranite prerano ostarelost edino z racionalnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Radi izvanrednega učinkovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote. Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 Din), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 Din), Elza lilijno milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 35 Din) in drugi Elza-preparati kakor Elza-cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; adresa: Lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 357, Hrvatsko.

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Prejšnji teden	Ta teden
100 švic. frankov stane	1810.—	1810.—
100 franc. frankov »	640.—	630.—
100 laških lir »	479.—	471.—
100 čeških kron »	288.—	292.—
100 nemških mark »	0.47	0.47
100 poljskih mark »	0.27	0.27
100 avstrijskih kron »	0.14	0.14
100 ogrskih kron »	2.—	2.30
100 bolg. levov »	67.—	60.—
100 dolarjev »	9650.—	9.550.—
100 angl. funtov »	46000.—	45.300.—

Razpredelnico čitajte tako: Ako hočete kupiti na pr. 100 čeških kron, morate dati zanje ta teden 288 dinarjev, prejšnji teden pa je stalo 100 čeških kron 292 dinarjev.

Curiška borza.

	27. marca	20. marca
	švicarskih frankov	
100 dinarjev je stalo	5.55	5.45
100 franc. frankov »	35.70	35.25
100 laških lir »	26.16	26.17
100 čeških kron »	16.08	15.95
100 nemških mark »	0.03	0.03
100 avstr. kron »	0.0075	0.0075
100 ogrskih kron »	0.12	0.14
100 bolg. levov »	3.80	3.30
100 poljskih mark »	0.01	0.02
100 dolarjev »	541.50	539.—
100 angl. funtov »	2540.—	2533.—

Dinar je obdržal nekaj časa sem precej stalno vrednost. Da bi le tako ostalo. Huda prede ogrski kroni. V zadnjem času pada strahovito hitro in ni upanja, da bi se kmalu dvignila. Zanimivo je, da ima avstrijska krona že nekaj mesecev stalno vrednost. Ni velika ta vrednost, toda vedno enaka je, tako da je kalkulacija z avstr. krono postala prav solidna.

LISTNICA UPRAVE.

Cenjenim naročnikom. — Današnji številki prilagamo zopet položnice. Navedeni znesek znači naročnino do 30. junija t. l. — Vse naročnike prosimo, da takoj vplačajo označeno svoto, ker moramo tudi mi vse vnaprej plačevati. Kdor res ne zmore četrtletne naročnine, naj jo vpošilja mesečno vnaprej. Položnice bomo pravočasno prilagali.

Pošiljanje lista smo ustavili z današnjo številko vsem onim naročnikom, ki doslej kljub opominom niso poravnali zaostale naročnine za l. 1922, zaostanke pa bomo takoj iztirjali. — To naj uvažujejo vsi naši prijatelji, ker nam je nemogoče pošiljati list zastonj in pa še plačevati poštino. Tisk je tako grozovito drag, da moramo gledati na vsak dinar. — Zato prosimo točnosti in vplačil v naprej. — Uprava.

Izdaja konzorcij »Nove Prave«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik Anton Brandner.

ZAMUDITI

tudi Vi ne smete, ampak pojdite takoj in ogledajte si velikansko zalogo sukna, volne, platna, cefira, hlače, ne, robcev, modrovine, ter sploh vso manufakturno robo v veletrg. R. Stermecki, Celje, katera prodaja radi velikanskega nakupa direktno iz prvih svetovnih tovarn po čudovito nizkih cenah. — **Zahtevajte cenik.** 104

A. KASSIG, LJUBLJANA.

Zaloga uniformskih potrebščin, kožuhovine in raznega krzna. Krznarnica in izdelovanje čepic. Nakup kož od divjadi. Kožuhovina, obleka, preproge itd. se sprejemajo čez poletje v shrambo.

Gradbeno podjetje

Ing. ĐURIČ in DRUG.

Ljubljana, Bohoričeva 20.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj

Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6.

Gričar & Mejač

Ljubljana

samo Šelenburgova ulica št. 3

Najnovejše obleke za gospode, dame in otroke.

JADRANSKA BANKA, BEOGRAD

Delniška glavica: Din 60,000.000.—
Rezerva: Din 30,000.000.—

Podružnice:

Bled

Cavtat

Celje

Dubrovnik

Hercegnovi

Jelsa

Jesenice

Korčula

Kotor

Kranj

Ljubljana

Maribor

Metković

Prevalje

Sarajevo

Split

Šibenik

Tržič

Zagreb

Amerikanski odio.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

AIKADONT

zobna pasta, ustna voda, zobni prah.

Dobi se povsod!

Glavna zaloga:

DROGERIJA

A. KANC, Ljubljana

Konfekcijska tovarna

Fran Derenda & Cie., Ljubljana

Pisarna: Emonska cesta 8, telef. interurb. 318.

Tovarna: Erjavčeva cesta 2, nasproti dramskega gledališča. Telefon interurb. 294.

Najmodernejša in največja tovarna moških dežij in fantovskih oblačil.

77 **Konkurenčne cene.**

I. JAX & SIN

Ljubljana, Gosposvetska cesta.

priporoča svojo bogato zalogo:

Pisanih strojev „Adler“

Šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Dvokolesa:

Styria, Dürkopp, Orožno kolo (Waffenrad)

Ceniki zastonj in franko

Inserati v „Novi Pravi“

imajo velik uspeh!

Modna trgovina

A. Šinković nasl. Soss

LJUBLJANA, Mestni trg št. 19

priporoča svojo zalogo

pletenih jopic,

rokavic,

nogavic

in zimskega perila

84

Zelo ugodne cene!

O. BERNATOVIC

Konfekcijska trgovina

Ljubljana, Mestni trg 5.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)
(Nadaljevanje.)

Mož pogleda kvišku, toda se skoro do smrti prestraši, ko zapazi revolverjevo cev, ki je namerjena proti njegovemu čelu.

»Niti najmanjšega glasu!« zašepeče Dik prestrašenemu krčmarju. »Če ostanete povsem mirni, se vam ne zgodi prav nič. Toda varujte se oglašiti, kajti to bi bil vaš zadnji glas.«

Prestrašeni krčmar se ne upa niti ganiti, mrzel pot mu obliva čelo, in prav malo manjka, da ne omedli.

Medtem izpijejo natararice še ostalo vino. Kar se odpro vrata gostilniške sobe, v katero vstopi mož krasne postave. Obraz mu zakriva visoko zavihani plaščev ovrtnik, poleg tega pa še velik klobuk, poteg-njen nizko na čelu. Kasnega gosta pozdravi jo deklice z razposajenimi vzkliki, ker ga smatrajo za prijatelja, čegar prihod je napo-vedal Dik.

Namah pa utihne njihovo smejanje in šaljenje, kot bi bil prišel v sobo pravcati vrag. S široko izbuljenimi očmi strme natararice v tujca, ki je ravnokar odločil plašč in položil klobuk na mizo.

Obraz došlega gosta je zakrit s črno baržunasto krinko, iz majhnih odprtin v maski se svetijo v nepopisni jezi žareče oči.

»Jak!« zakriči ena natararic in se skoro nezavestna zgrudi na tla.

»Jak — Jak!« se čujejo strahotni gla-sovi njenih tovarišic.

»Tiho — ali —«, zadoni glas kot gro-zeč grom.

Strašni mož pristopi k mizi. — Deklice padejo na kolena.

»Milost — milost — gospod — usmilje-nje — usmiljenje«, cviliijo natararice, dočim jim s čela lije smrtna sraga.

»Milosti prosite? Za vas, nesramnice, ki ropate ubogim mornarjem težko prisluzene novice, ni milosti! Ve morate umreti!«

Tem strašnim besedam sledi bolesto taranje. Vsled strahu ne kriče natararice glasno, zlasti še, ker je strašni mož ukazal molčati, marveč hte, da bi se jih moral celo kamen usmiliti.

»Milost, gospod!« jadicuje deklica, ki je stregla Diku. »Me vendar nismo take de-kline — o ne — me smo — — —«

»Niti za las boljše od onih. Zaman je vaše tarnanje, za vas ni nobenega pomilo-ščenja več!«

Z železno roko zgrabi tarnajočo de-klico za roko in jo potegne, ne da bi se mogla količkaj upirati, k sebi.

»O Jezus, usmiljenje!« zdihuje smrtno prestrašena. »Milostljivi gospod, pustite mi vendar moje borno življenje. Nikdar več ne bom kaj takega storila — prisegam pri vsem, kar mi je sveto in drago.«

Maskiranec ogleduje ostali dve deklici, ki skoro nezavestni slonita pri mizi, ter po-migne Diku.

»Že pridem, gospod.«

Dik! Od sedaj naprej boste skrivaj opazovali to krčmo. Če se le še enkrat pri-peti, da bo katera od natararic ogoljufala le enega od mornarjev, mi to takoj sporoči-te. Potem pa zadene te tri ista usoda, kakor deklin v Whitechaplu.

»Da, gospod! Vaš ukaz izpolnim docela.«

Mož z masko se še enkrat ozre z gro-zečim pogledom na prestrašene natararice, potem pa hitro odide v spremstvu Dika iz krčme.

Precej časa je poteklo, predno pri-dejo natararice zopet k sebi. Celo noč ostanajo v krčmi, ter pričakujejo vsak hip, da se strašni Jak še povrne in jih umori. Oddahnejo se nekoliko šele ob jutranjem svitu, ter si vsaka na tihem priseže, da ne bo oplenila ubogih mornarjev tudi za belič več. — Strašna grožnja ni ostala brez učinka.

Elizina sumničenja.

Po dogodku v mornarski krčmi je mi-nulo že več dni. V tajinstveni Jakovi hiši je bilo vse po starem. Maskiranec se doslej še ni vrnil v svojo hišo, in izvemši posad-ke podmornice, ki ni nikdar zapustila krova svoje ladje, so živeli v navidez zelo siro-mašnem poslopju le Molly Gordon, Bessy Wilkes, Tom, Jim in Eliza.

Eliza sedi z Jimom v svoji sobi v prav živahnem razgovoru. Njena lica so močno rdeča ter je dozdevno zelo razburjena.

»In jaz trdim, Jim, da bo Jak najino zvestobo in udanost še prav nevaležno po-plačal. Bodi uverjen o tem!«

»Ah, ne blebetaj kaj takega! Prav dobro veš, da je Jak vse podvzel, da se rešim iz ječe!«

»To je storil le zato, ker Te potrebuje. Vrhtega se je moral bati, da končno ven-darje prideš z resnico na dan.«

»Ne, ne, jaz poznam Jaka bolj!«

»Že prav, bodi le vedno tak, potem boš kmalu doživel še kaj več,« se roga Eliza. »Ali še ni dovolj, da je Jak pomilostil policijsko špijonko, ki Te je hotela ugonobiti, in ji celo odkazal sobo, ki je bolj udobna kot moja?«

Jim se nasmehne, dasi precej prisiljeno.

»I no, tudi jaz sem bil zelo razjarjen nad deklico. Toda sedaj sem stvar dodobra prevdral. Sploh, je pa deklica pravcata kra-sotica in bi je bilo res škoda, če bi se bil Jak nad njo maščeval.«

»No, ta je pa lepa, kake vzvišene na-zore imaš! Prav daleč boš še prišel z njimi; jaz sem pa o zadnjih dogodkih povsem dru-gega mišljenja.«

»Daj, da slišim,« de Jim radovedno.

»Predvsem je Jak čisto napačno ravnal, da je pustil policijsko špijonko pri življenju. Pod vsakim pogojem bi jo bil moral kazno-vati, kot je zaslužila. Za tako pokveko ni no-bene prizanesljivosti!«

Jim molči.

»Le molči, saj vseeno vem, kaj misliš! Deklica te je s svojim lepo našemljenim obrazom premotila. O, da bi bila to vedela, ti prav gotovo ne bi bila branila, da se ma-ščuješ nad svojo izdajalko.«

»Ne bodi vendar ljubosumna. Niti ne mislim ne na to, da bi se dobrikl deklici. Ti si moja Eliza in moja boš tudi ostala.«

Jim jo hoče objeti.

»Pusti me vendar, čisto drugače misliš, kot govoriš. Moj bog, kako sem nesrečna, samo varati me hočeš!«

»Ali me hočeš raztogotiti?« zakliče Jim razkačeno.

»Daj si vendar sam sebi dopovedati, da Jak ni prav ravnal, ker ni deklice, ki ni ho-tela upropasti samo Tebe, temveč tudi nje-ga samega, kaznoval, kot je zaslužila, mar-več sedaj z njo postopa kot s kako prince-zinjo.«

»Ne pretiravaj vendar, jaz to bolje vem; znano mi je tudi, da je morala priseči pred mrtvaško glavo. Sam sem videl, da je bila bolj podobna mrtvemu kot živemu bitju, ko jo je pripeljal Jak iz črne sobe.«

»Bolje bi bilo, da bi jo bil kaznoval kot Maggy Carner, katere lobanja stoji sedaj na črno pregrnjeni mizi.«

»O tem se nimava midva prerekati, to je Jakova stvar.«

»In kaj se je zopet zgodilo pred nekaj dnevi? Sredi noči so privedli v hišo krasno dekle.«

»Oho, o tem pa vem jaz več. Prišla je povsem prostovoljno.«

»Tega že ne verujem. Jak je mlad, stra-sten mož. Morda je to celo njegova nova ljubica.«

»Ne, ne, povsem izključeno, kakor se je Jak obnašal napram Tebi vedno dostojno, ravno tako je gotovo, da ne bo imel z došlo tujko nikakega intimnega razmerja. Ne ta-jim, da ne bi imel z deklico gotovih name-nov, sem pa prepričan, da prav nič takih kot mu jih hočeš ti pripisovati. Ne, Jak osta-ne zvest svojimi lepi blondinki, katere slika se nahaja na njegovi pisalni mizi. Stavim svojo glavo!«

»Ne govori tako zavestno. Imela sem priliko videti našo novo sestanovalko, ime-nuje se Bessy Wilkes in je naravnost očar-ljiva lepota s temno črnimi lasmi in rav-no takimi očmi. In postava kot kake bo-ginje; tega ji niti največji zavistnež ne mo-re odrekati!«

»Tako — tako,« meni Jim, »no, mi že pride enkrat pred oči, morda pa počakam o priliki na njo na hodniku.«

»Da se mi ne predrzneš!« mu odvrne Eliza jezno. »Menda še prav dobro veš, da sem postala tvoja le radi tega, ker si mi prisegel, da me nikdar ne zapustiš.«

»Gotovo, Eliza, povsem pravilno. Toda, ali je tako velik greh, če enkrat pogledam lepo deklico?«

»Ti tega že ne smeš!« zakriči Eliza in divje udari z nogo ob tla.

»Glej, draga, ne razvemaš se vendar takoj. Saj bi se te moral skoro bati,« odvrne Jim še vedno veselo razpoložen. »Pridi k meni, bodi dobra in daj mi poljub, saj sem ti vendar naklonjen in tudi nobene druge ne maram!«

Toda Eliza se za dobrikanja svojega ljubimca prav nič ne zmeni.

»Pusti me sedaj v miru. Za šale in lju-binkanje nisem prav nič razpoložena. Sploh pa nimaš nikakega povoda, da bi bil tako dobre volje. Mislim, da so minuli časi, ko si bil takorekoč Jakova desna roka!«

Po teh besedah osupne Jim.

»Kje si to izvedela?«

»O saj imam ušesa in marsikaj ujamem, kar se tiče drugih. Tudi vem, kdo bo tvoj naslednik, ki naj te nadomestuje.«

»Kdo je?« vpraša Jim jezno.

»Dik te bo nadomestoval!«

»Ta mladi fantalin? Gotovo se motiš, Eliza! S tem mladeničem se Jak gotovo ne bo spuščal v tako zaupne odnose!«

»Zakaj pa ne? Saj je vendar vse drzne čine, ki ga vsposoblajo za tako odlično me-sto, izvršil v največjo zadovoljnost. On sam je vendar vtihotapil v ječo orodje, kateremu imaš zahvaliti svojo prostost.«

Jim molči, Eliza pa nadaljuje:

»I no, to sicer ni nikaka posebna za-sluga, ker bi bil to tvegal zate vsak drugi od tvojih tovarišev, vendar zadeva tiči mno-go globlje. Jak se je v Dika naravnost za-telebal in to mi je znano, ker sem včeraj prisluskovala.«

»Tako, ali je bil Dik tukaj?« vpraša Jim docela začuden.

»Seveda. Jak mu je vse razkazal, po-nornico in celo vedno zaklenjeno sobo, ka-tere še ni nihče izmed nas videl znotraj.«

Jimov obraz postaja temnordeč.

»Jak da je to storil?«

»Gotovo! In potem sem morala prines-ti še vina v predsobo. Jak se je dolgo časa raz-govarjal z mladim človekom. Prisluskovala sem pri vratih, no, kaj vse sem slišala!«

»Povej vendar,« sili Jim, ki je sedaj zelo napeto poslušal Elizino pripovedovanje.

»O, govorila sta o raznih stvareh,« pri-poveduje Eliza. »Jak je napravil Diku mno-go prav laskavih poklonov, češ, da ima prav dobro izobrazbo. In sedaj čuj, Jim, sedaj pri-dem do tega, kar me je tako zelo razljutilo. Jak se je že naveličal morjenja deklin v Whitechaplu. Svoj maščevalni posel hoče sedaj prenesti v najodličnejše londonske kroge, češ, da žive v teh krogih še mnogo bolj propadle ženske. In Dik ter lepa dekli-ca, ki je pred nekaj dnevi prišla semkaj, sta določena, da mu pri tem poslu pomagata.«

Jim zaškriplje z zobmi. Divje razkačen odvrne:

»Seveda, za kaj takega Jaku nisem do-voj izobražen. Dika vendar prav nič ne pozna. Kako more temu fantalinu razodeti vse svoje skrivnosti in mu vrhu tega raz-kazati še zagonetno sobo, v katero nima nihče izmed nas dostopa? Človek mora na-ravnost zdvijati radi takega ravnjanja!«

Eliza kar vriska od veselja. Bezpogoj-no zaupanje svojega ljubimca v Jaka je omajala, sedaj je treba pridobljeni uspeh pretkano izrabiti.

»Vendarle sam uvidevaš, kako te Jak odriva? Ne bo več dolgo trajalo, pa bo Dik njegov izraziti ljubljene, in tega menda ven-dar ne moreš dopustiti!«

»Ne, nikdar!« vzklikne Jim in udari s pestjo ob mizo.

»Že radi tega ne moreš v to privoliti, ker te tovariši spoštujejo kot svojega vod-nika. Kaj neki naj poreko naenkrat, če tako mlad človek zmaga nad Jimom, katerega so se doslej vsi bali?«

»Govoril bom z Jakom,« zatrjuje Jim.

»Da, le stori to,« odvrne Eliza porogljivo. »Njegov odgovor ti morem že vnaprej napovedati. Po bliskovo bo uprl oči v te in edino, kar boš čul od njega, bo: »Jim, to prepustite moji uvidenosti!«

»O ne, sigurno bo slušal moj ugovor.«

»In če tega ne stori?«

Jimov obraz kaže skoro divji izraz.

»Potem krenem svojo pot,« de Jim z navidezno ravnodušnostjo.

»In jaz, kaj naj se zgodi z menoj?«

»Samoobsebi umevno, vzamem te s seboj!«

»Tako, da greva potem skupaj prosjačit. Na to niti ne mislim in vem tudi za mnogo boljše izhod.«

»Sedaj sem pa res prav radoveden.«

»Samo če hočeš.«

Jim gleda vprašujoče svojo ljubico.

»No, kako si si vendar zadevo zamli-slila?«

Deklica se skloni proti njemu, da more samo Jim slišati njene komaj slšno izgovor-jene besede.

»Ali me ljubiš, Jim?«

»Glupo vprašanje! Samoobsebi umljivo!«

»Potem mi povej, če ne bi bilo krasno, ako bi ti poveljeval tovarišem in bi mogel biti v tem poslopju neomejen ukazovalec?«

»Ne razumem te, Eliza.«

»Govoriti hočem tedaj jasneje. Morda si že opazil, da niso vsi tovariši zadovoljni z Jakovimi navodili in ukazi.«

»Dosedaj tega še nisem opazil.«

»Zato pa jaz prav dobro vem, da večje število tovarišev prenaša njegovo samovoljo in varuštvo s precejšnjo notranjo upornostjo. Poleg tega se jim delajo vendar zapreke pri vsakem nevarnem podjetju. Niti z naj-manjšo stvarjo se ne smejo okoristiti, temveč

se morajo s tem zadovoljiti, kar jim da mi-lostni gospodovalec. Noč in dan morajo biti na nogah in na vsak tudi najmanjši migljaj brezpogojno ubogati!«

»To je vendar neobhodno potrebno in neizogibno, ljuba Eliza!«

»Čemu neki?« odvrne Eliza jezikavo. »Radi mene naj ostanajo vse lahkoživke v Whitechaplu pri življenju, meni niso prav nič napoti. Toda midva bi si mogla pridobiti vse drugačno premoženje, prevdari vendar, Jim, ako bi mogla to hišo, tovariše in pred vsem ponornico izkoristiti po najinem pro-stem prevdardu.«

Nehote posluša Jim zapeljivi glas svo-je ljubice, ki ga skuša s sladko donečimi besedami omamiti.

»Kar praviš, Eliza, je vse prav lepo in vabljivo, toda vse to so zadeve, ki se nikoli ne morejo uresničiti?«

»Zakaj pa ne, Jim?«

»Ker je Jak tu in se gotovo ne bo ho-tel prostovoljno umakniti s svojega mesta kot naš poglavar.«

»Tega bi pač ne bilo tako težko izvršiti, Jim!«

»Oho, kaj naj pomeni to?«

»No ja, jaz menim le, da bi bilo vseka-kor mogoče, da — nastopi kak dogodek, vsled katerega bi Jak za vedno — izginil.«

Po teh besedah skoči Jim na noge in jezno odvrne:

»Eliza, to bi bilo vendar tako sramotno in ostudno, ko sem vendar prisegel Jaku zvestobo. Prisego bom tudi držal!«

»Tako, ali je on izpolnil svoje obljube, ki ti jin je dal? Menda uvidevaš, kako te sedaj odriva!«

»Nehaj že s takim govoričenjem! Niče-sar več nočem o tem slišati!«

Eliza mu užaljena pokaže hrbet.

»Radi mene stori, kar ti drago. Za mene bo vsckakor bolje, da si pridobim Dikovo naklonjenost.«

»Le poskusi!« zavpije Jim. »Ne raz-umem nobene šale.«

»Jaz tudi ne, to sem ti ravnokar do-kazala.«

V svoji razkačenosti hodi Jim po sobi. »Imam nujen popravek v svoji sobi!« reč končno Jim Elizi s precej pikrim nagla-som. »Jutri te zopet obiščem. Dočlej se boš pač premislila!«

Nato se hitro odstrani iz sobe, ne da bi čakal njenega odgovora. Eliza gleda zma-goslavno za njim.

»Ha, otrovana pšica je učinkovala. Ne-zaupanje je pičilo njegovo srce. Sedaj ne bom preje mirovala, da iz iskre vzplamti uničujoč požar. Čemu naj ostanem še nade-lje strežnica, če morem postati ukazovalka? Življenje hočem uživati. V sijaju in bogastvu hočem pohotno živeti, v to mi je pa treba zakladov, katere nam morejo preskrbeti v izobilju ponornica in neustrašni tovariši. Jak mora pasti, potem bo Jim ugodil vsem mojim željam. O, jaz ga bom že pripravila, da se bo slepo pokoril moji volji. Nekoliko potr-pljenja, bo že prišel ugoden trenutek — in če sama — — — — —«

Maščevalni naklepi.

V celem Londonu se ni nihče bolj srdil na tajinstvenega morilca deklet kot zlahtni pustolovec baron Hardy.

S strašno hresnostjo je poslušal Cliffor-dovo poročilo o njegovem zadnjem neuspe-hu in o Jakovem svarilu; če se to izve, mu more nastati marsikatera neprilika. Seveda strese predvsem svojo jezo nad Cliffordom, ki je, čeravno neusmiljeno pretepen, ven-dar'e takoj obvestil barona Hardyja o svoji zadnji neizgodi. Ves njegov srd je veljal možu, ki nevidno opazuje vsa njegova de-ja-nja in nehanja, ter njegovemu pomagaču vselej v odločilnem trenutku iztrga uboge žrtve, ki jih hoče Clifford na zvijačen način pri-esti v njegovo oblast. Ime Jak je navda-jalo barona naravnost z grozo. Zavest, da vendar kmalu dobi v uteho svoje pohotnosti žrtev v podobni mlade deklice, se je po zad-njih dogodkih zelo, zelo zmanjšala. V svoji nemogli togoti se od časa do časa ozira po okni! nasproti stoječe Morrijeve hiše, kjer včasih vidi lepo Ellen.

Sedaj prav nič več ne razmišlja na kak način bi se polastil očarujoče deklice, ker je docela uverjen, da bi tajinstveni zasle-do-valec bodisi njemu ali pa Cliffordu tudi ta načrt preprečil. Prav slabo razpoložen sedi baron v eni svojih razkošno opremljenih sob. Njemu nasproti pa sedi istotako slabe volje Clifford, njegov sleparski pomagač.

»Clifford, sedaj govorim z vami povsem mirno in trezno. Toda tako kot sedaj ne more iti še naprej, ako nočem, da se prav žalostno osmradam — potem mi je že ljubše da sploh odidem iz Londona.«

Clifford se bojazljivo ozira po vseh ko-tih, kakor da bi strah in grozo vzbujajoči nevidni mož že stal za njim. Komaj slšno izpregovori: (Dalje prihodnjič.)

Obup v komunistični Moskvi.

Vojna je povsod neverjetno pomnožila število revežev, sramežljivih ubožcev in beračev. Toda v nobeni deželi na svetu ni število in beda teh nesrečnežev toliko kot v Rusiji.

Nekdaj so nazivali Indijo deželo beračev. Potniki so pripovedovali, kako jih je tam nadlegovalo na stotine prosjakov. Sigurno pa je sedaj v Moskvi več beračev kot v Kalkuti. Tu se nahaja cela armada beguncev iz ozemlja, kjer razsaja lakota. Samo, kdor je bil sam ob Volgi, pod Uralom in je na lastne oči videl vse napol nage, napol zmrzle postave — le ta more s sigurnostjo razložiti v moskovskih ulicah, v resnici stradalajoče od zločinskih tipov, ki umejo vsako ljudsko nesrečo izrabiti v svoj dobiček. **Zal, je nad polovico »gladnih« na moskovskih ulicah v resnici lačnih!** Z vdrtimi lici, izstradani do kosti, vsi ušivi, vsi modri od mraza se tresejo in jadikujejo ti nesrečneži na vsakem oglu, se valjajo po snegu in blatu ali padajo nepričakovano pasantom pred noge. Ti res stradalajoči, v nasprotju z drugimi, ki se hlinijo, niso vsiljivi. Ti nikdar ne razsajajo. To so v vse udane uboge pare, brez vsakršne lastne volje.

In potem neskončna množica beraških otrok. **Cela vojska, skoro petnajsttisoč otrok se poteplje, berači, krade in blodi stalno po moskovskih ulicah in kolodvorih.** Iz vseh koncev in krajev Rusije so se natepli. Oče in mati sta gladu umrla. Pogosto so bili ti otroci mesce na potu, predno so dospeli v Moskvo. Mnogo jih pride med potjo dobesedno pod kolesa vlakov, drugi pridejo v Moskvi, v velikem mestu, pod kolesa življenja. Štirinajstletni dečki more, kradejo, ropajo. Dvanajstletne deklice postanejo vlačuge žive ob kokainu in žganju, ter beračijo. Sovjetska vlada je otvorila lepo število zavetišč, toda proti tej otročji bedi je brez moči. Vihar je vrgel milijone malih ponesrečenecv v valovje, vihar, ki je bil močnejši od moči onih, ki so ga izzvali, ne da bi bili prej slutili, kake strahovite posledice bo imelo njihovo početje.

Moskva — mesto beračev. Begunci, zločinci, menihi, otroci — vse berači. K tem nesrečnežem spada pa še ena kategorija, »ne še popolnoma ubita« buržuazija, na beraško palico spravljena ruska inteligenca. Lahko bi jih imenovali »berače, ki ne beračijo«. Znano je da je v času potrebe na vseh koncih in krajih odpovedala. Sedaj pa nosi, to se ji mora priznati, pogumno svoj križ. Ona dela po svojih močeh in svojem znanju in ne berači. Zlasti pri inozemcih opravljajo grofice in baronice najnižje posle služinčadi. Da dobe vsaj take ali slične službe jim, pripomore okolnost, da znajo tuje jezike: francosko, angleško in tudi nemško. — Po hotelih, kjer stanujejo tujci, ponuja neki slikar gledališke vstopnice, žganje, kozuhovino in vsakovrstne druge stvari. Z Angleži in Amerikanci govori angleško, z Nemci in Skandinavci nemško, s Francozi in Italijani francosko. Kakor kdo hoče. Oblečen je v odrgnjeno generalsko suknjo, na nogah ima oguljene lakaste čevlje. Ta mož je bivši general N., ki je med vojno poveljeval konjeniški brigadi.

Pri teh razmerah se vsiljuje človeku vprašanje: Kako bi izgledala ruska beda, če bi moskovska vlada uporabila vse milijarde, ki jih pošilja v inozemstvo za boljševiško propagando, v rešitev tisočih ljudi, ki umirajo lakote? Kajti končno je kruh, ki ga uživa 10.000 dobro plačanih moskovskih agentov v zapadni Evropi, le odjeden gladnim v Rusiji!

Najdenček.

Kolegijski pisar Migujev se na povratku s svojega večernega izprehoda s težkim vzdihljajem ustavi pri brzozavnem drogu ob cesti. Pred tednom ga je na tem mestu dohitela njegova prejšnja sobarica Agnija, ko se je vračal s svojega običajnega izprehoda, in mu razburjeno zaklicala:

»Le pripravi se! Jaz ti bom tako zaigrala, da boš za vedno pomnil, kako se spravlja nedolžna dekleta ob dobro ime! Dojenčka ti bom poslala, na sodišče te grem tožiti in tudi tvoji ženi bom vse povedala — —«

Zahtevala je, da vloži v banki na njeno ime pet tisoč rubljev. Migujev se je na vse to spomnil, zdihoval in si v globokem kesanju še enkrat predbacil trenutno strast, ki mu je povzročila toliko skrbi in trpljenja.

Ko dospe do svoje hiše, se vsede Migujev na nizko stopnico, da se nekoliko odpočije. Kazalec na uri je kazal ravno deset, konec mesca je izza oblakov motno razsvetljevalo nočno temo. Na cesti in tudi okoli hiše ni bilo opaziti žive duše: vsi starejši, oddihali potrebni počitniški gostje so že odšli počivat, mladina se je pa še izprehajala in veselila lepe narave v bližnjem gozdičku. Ko Migujev seže v žep po vžgalice, da si prižge smokco, zadene s komolcem na nekaj mehkega; ker ni imel drugega opravka, pogleda takoj na predmet, ob katerega je zadel s svojim desnim komolcem. Takoj zadobi njegov obraz izraz nepopisnega strahu, hujšega, kot če bi bil poleg sebe zapazil kako strašno kačo. Na stopnici, v neposredni bližini vrat, je ležal namreč majhen omot. Nekaj podolgovatega je bilo zavito — po otipavanju sodeč — v malo, z gumbi zapeto posteljno odejo. En konec omota je bil nekoliko odprt, in ko seže gospod asesor z roko v to odprtino, začuti, da se nahaja v omotu živo bitje. Prestrašen se zravna ogledovaje svojo okolico kot zločinec, ki preži na priliko, da uide svojim paznikom...

Ves razjarjen skrtne z zobmi rekoč: »Izvršila je v resnici svojo grožnjo. Svojega dojenčka je zares položila tu pred vrata moje hiše. Tu leži... tu leži nebodigatreba! Ah, moj bog!«

Bojazljivost, jeza in sramota ga je tako prevzela, da je kar otopel. Kaj naj stori sedaj? Kaj naj poreče svoji ženi, če ji pride to na uho? Kaj porečejo tovariši v uradu? Uradni predstojnik se bo tapljal po trebuhu, razposajeno smehljal in mu dejal: »Čestitam... I no — ha — ha... osivelo brado, pa vruga v telesu... čestitam, gospod Semjen Erastovič!« Prebivalci cele kolonije bodo sedaj zvedeli za njegovo tajnost in vsega spoštovanja vredne družinske matere bodo morda končno celo zapirale vrata pred njim. V vseh časopisih se bere o otrocih, ki jih brezsrčne matere enostavno odlagajo. Tudi ta slučaj bo objavljen v časopisu in tako se bo širom Rusije razneslo častitljivo ime Migujev... Srednje okno je bilo odprto in prav razločno se je čulo, da Ana Filipovna, Migujeva soproga, pogrinja mizo za večerjo; zunaj pa je za vrati brenkal hlapec Jermolaj prav žalostne melodije na svoji balalajki... Treba je bilo le še, da se dojenček zbudi in prične jokati, pa je tajnost razkrita. Migujevu je notranji glas brezobzirno narekoval, da se naj požuri.

»Hitro, hitro...« je zdihovalje tarhal. »Še ta trenutek, dokler še nihče ni opazil. Najdenčka zanesem kamorkoli in ga položim na stopnice tuje hiše...«

Migujev kolikor mogoče oprezno pobere omot in se nathoma z umerjenimi koraki splazi črez ulico, da ne vzbudi sumnje... »Neverjetno neprijeten položaj,« si misli in se na vso moč trudi, da bi bila njegova vnanost povsem ravnodušna. Kolegijski asesor na ulici z dojenčkom pod pazduho! »Moj bog, če me kdo zapazi in ugane, zakaj pravzaprav gre, umrjem, umrjem...« Položim ga kar na to stopnico... Toda ne, stoj, tu so okna odprta in morda stoji kdo pri oknu. Toda kam sedaj? Oho, že vem, zanesem ga k hiši trgovca Mjelkina... Trgovci so bogataši in tudi dobrosrčni; morda mi bodo zato še hvaležni in najdenčka celo obdržali in vzgojili.

In res! Migujev se odloči, da nemudoma zanesa najdenčka k Mjelkinu,

dasiravno se njegova hiša nahaja ob reki, v najsrajnejši ulici kolonije.

»Samo da mi ne prične sedaj kričati in mi ne pada iz omota,« si misli kolegijski asesor. »Še kaj takega se mi naj pripeti: hvala lepa — tega ne bi bil pričakoval! Živega človeka nosim pod pazduho kot denarnico. Živega človeka z dušo, z občutki kot vsi drugi... Če gre vse po sreči, ga vzgoji Mjelkin, navsezadnje bo še kaj posebnega iz tega črvička... Morda celo profesor, vojskovodja, pisatelj...! Vse je mogoče na tem svetu. Sedaj ga nosim kot kako prav nič vredno stvarco, v 30. ali 40. letih se mu bo morda vse odkrivalo.«

V tem razmišljanju korači Migujev po ozki, zapušteni stranski stezi, ki pelje mimo dolgih vrtnih ograj, v gosti, temni senci košatih lip. Naenkrat pa se oglasi v njem glas, ki mu očita, da namerava napraviti nekaj zelo grozovitega in zločinskega.

»Kako nizkotno je vendar tvoje ravnanje z neboljnim črvičkom,« mu kliče glas vesti. »Tako nizkotno, da si kaj bolj nizkotnega sploh ni več mogoče izmisliti...! S čim naj se sploh opravičuje odlaganje nedolžnega deteta sedaj na tem, sedaj zopet na drugem stopnišču? Je-li ono zakrivilo svoje rojstvo? Kaj je sploh storilo zlega? Mi smo propalice... Ugaja nam pač uživanje zemeljskih naslad, nedolžni otroci naj pa to uživanje takoj po rojstvu drago plačajo... Treba si je le predočiti ves položaj! Ker sem bil jaz lahkomisljen, zato naj bo izročeno to dete negotovi usodi... Ako odložim ubogo dete pri Mjelkinu, ga odda ta gotovo v zavod za najdenčke; tam pride dete med same tujce, ki so vsi pač taki kot vsak, ki je v javni službi... Dete ne bo poznalo ne materine ljubezni, ne njene nežnosti. Od ondot pride k čevljarju... kjer se navadi pijančevanja, kletve, nazadnje pa umrje lakote v skrajni bedi... K čevljarju da bi se šel učiti on, ki je vendar sin kolegijskega asesorja, plemenite krvi... on, ki je izklil iz moje krvi...« Migujev stopi iz zasenčene steze na cesto, razsvetljeno od mesečine, razveže omot in pozorno ogleduje dojenčka. »Mali neboljenček spi,« se izvije šepetaje iz njegovih ust. »Le pogledj ga, mali nepridiprav ima nekoliko zakrivljen nasek, ki ga je pododoval po svojem očetu... Sladko spava in se prav nič ne zaveda, da ga motri njegov lastni oče... To je res prava drama... Toda, odpusti mi... odpusti...! Zdi se mi, da ti je bilo tako usojeno že pred rojstvom...«

Kolegijski asesor pomežikne. Obhaja ga občutek kot bi mu po licu lezla mravlja... Dete zopet zavije, ga stisne pod pazduho ter se napoti dalje. Celot pot do Mjelkinove hiše mu vrvi v glavi razmišljanje o socialnih vprašanjih, v prsih ga pa peče žgoča vest.

»Če bi bil pošten in značajan človek,« si misli, »bi pač ne vpošteval raznih predsodkov ter šel z otrokom k Ani Filipovni, pokleknil pred njo, rekoč: »Odpusti! Grešil sem! Kaznuj me, toda nedolžnega otroka ne moreva izročiti propasti. Otrok nimava, vzemiva to dete za svoje!« Ana je dobra žena, gotovo bi v to privolila... jaz bi pa imel svoje dete pri sebi... oh!«

V tem razmišljanju se približa Mjelkinovi hiši, pred katero se ustavi, ne da bi se bil že odločil... V duhu si predočuje, kako bi bilo, če bi sedel doma v svoji sobi, čital časopise, poleg njega pa bi se igralo dete z zakrivljenim nosom; istočasno pa si predstavlja po vrsti svoje tovariše, ki si pomežikujejo, svojega predstojnika, ki bo od smeha malone počil in ki se tolče po trebuhu... hahaha! — Poleg žgoče vesti ima v svojih prsih neke ljubke, tople, pa tudi žalostne občutke...

Kolegijski asesor položi oprezno dojenčka na stopnišče ter se z roko mahaje poslavlja od njega. Toda zopet leže po njegovem obrazu mravlje... »Odpusti, odpusti meni, nesrečnežu! toži obupno, »ne obsojaj me!«

Že se oddalji par korakov, toda toj se ožunači ter vzklikne: »Ah, kar je, je! Ves svet me prav nič ne briga! Vzamem ga na svoj dom! Ljudje naj govorijo, karkoli jim drago!«

Migujev vzame zopet otroka in se hitrih korakov napoti proti domu. »Naj govore, kar hočejo,« si misli. »Naravnost domov grem, padem na kolena in rečem: »Ana Filipovna! Ona je vrla

žena, bo že razumela... In vzgojiva dete... Če je deček, ga imenujva Vladimir, če je deklica, dobi pa ime Ana. Bova vsaj na stara leta imela veselje!« Sklenjeno, storjeno! Jokaje, napol mrtev strahu in sramu, poln nad in negotovih občutkov se približa svoji vili. Takoj se poda k svoji ženi in pade pred njo na kolena...

»Ana Filipovna!« jeclja med vzdihli ter položi dete pred njo. »Ne sodi me, dovoli, da se izpovem s par besedami. Grešil sem! To dete tu je moj otrok... Gotovo se še spominjaš Anjuške, glej, sam hudobec me je zapeljal...«

Vsled sramu in notranje zbežanosti ne najde več besedi v svoje opravičilo. Ne da bi čakal odgovora svoje žene, jo ubere urnih in potepnih korakov na dvorišče. »Tu ostanem toliko časa, da se poleže iznenadenje in da me pokliče,« si misli duševno popolnoma uničen. »Tako ima dovolj časa, da se vživi v položaj ter si zadevo premisli...« Domači hlapec Jermolaj gre mimo njega s svojim godalom — balalajko —, ga pogleda in skomizne z ramo. »To je lepa reč,« nagovori smehljaje svojega gospodarja. »Bodite tako prijazni in pojasnite mi to, gospod Semjen Erastovič! Pred kratkim je bila tu perica Aksinja. Nespametnica je na stopnici pustila svoje dete, na tej stopnici, preko katere se pride na ulico, ter posedela malo pri meni. Medtem ji je nekdo vzel otroka in ga odnesel proč... To je prava zagonetka!«

»Kaj? Kaj blebetaš?« zakriči z močnim glasom Migujev. Jermolaj, ki si je razlagal gospodarjevo jezo po svoje, se popraska za ušesi in se s težkimi vzdihljaji pripravi na svojo usodo.

»Oprostite, gospod Semjen Erastovič,« pravi v svoje opravičilo, »dandanes — na deželi... pač ni mogoče živeti... brez ženske...«

In v zavesti svoje krivde opazuje ves poparjen, oster in jezen pogled svojega gospodarja in nadaljuje: »Vem, da moje ravnanje ni bilo pravilno, toda uvideti morate, da ne morem drugače ravnati. Prepovedali mi vsaj niste, da ne smem tujih žensk puščati na dvorišče; sicer je pa ravno isto, če si katero domačih izberem. Preje, ko je bila še Anjuška v hiši, ni imela nobena tuja vstopa, ker je bila Anjuška — moja, toda sedaj, blagovolite vendar sam uvideti... ne morem izhajati brez tuje... in z Anjuško je bilo končno vendarle vse v redu, ker...«

»Poberi se, ničvrednež!« zakriči Migujev, pocpeti z nogami in odide v sobo.

Ana Filipovna je vsa začudena in razdražena sedela še vedno na istem prostoru in kar ni mogla obrniti svojih objokanih oči od otroka...

»No, no... zgodrnja ves bled Migujev in se prisiljeno nasmehe. »Saj sem se le šalil... otrok ni moj, temveč... perčin. Napravil sem le... le malo... malo šalo... Odnosi ga našemu hlapcu!«

Državni nameščenci za veliko noč — brez kruha!

Žalostna, pa vendar dobesedna in prebrida resnica! — Letos pade velika nedelja na 1. april. Državni nameščenci, ki žive s svojimi več kot bornimi prejemki, kakor pravi prislovica, iz rok v usta, letos za praznike niti koščka kruha ne bodo imeli! To pa radi tega, ker so naši modri državni-centralisti zakonito določili, da se smejo državnim nameščencem izplačevati prejemki izključno vsakega prvega v mescu, pa naj si bo ta dan še tako velik katoliški praznik. Na veliko nedeljo, ki jo spoštuje kot praznik vsak še tako mlačen katolik, so pri nas zaprte vse trgovine brez izjeme. Vse delo počiva! Edini državni uslužbenec bo moral v svoj »ured« čakati na bomo plačico, za katero ta in prihodnji dan ne bo mogel dobiti niti suhega kruha za svojo družino! Pa naj še kdo trdi, da živimo v kulturni Evropi! — Modri naši državniki naj ne zabijo, da gre tudi hubezen do države — skozi želodec! Znano je tudi, da dobivajo drž. nameščenci n. pr. v Beogradu kljub strogemu zakonu ob srbijskih zgodnjih po cel teden pred prvim svoje plače. Prečani seveda, imamo tudi v tem pogledu vse druge želodce!

Naši oglasi imajo uspeh! Zato nabirajte oglase!

Zahtevajte naš list v vseh javnih lokalih, kavarnah, gostilnah, brivnicah itd!

THE REX Co., Ljubljana
Bradishce 10. • Telefon št. 268 int.
Schapirografne role.